

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2094/24
17.4.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светлане Павић, председника већа, Весне Целетовић Цуцић и Александре Лековић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Иван Нинић, адвокат из Београда, ул. Краљице Марије број 12, против тужене Републике Србије — Министарства унутрашњих послова, чији је законски заступник Државно правобранилаштво, са седиштем у Београду, ул. Косовска број 31 и тужене ББ из ..., ради накнаде штете, вредност предмета спора 585.750,00 динара, одлучујући о жалби тужиоца, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 9750/23 од 20.12.2023. године, у седници већа одржаној дана 17.4.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 9750/23 од 20.12.2023. године у ставовима првом и трећем изреке, као и делу става другог изреке у односу на друготужену ББ.

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 9750/23 од 20.12.2023. године, у ставу другом изреке па се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Република Србија — Министарство унутрашњих послова да тужиоцу АА на име накнаде материјалне штете исплати износ од 135.750,00 динара, са законском затезном каматом почев од 20.9.2023. године па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема писаног отправака пресуде.

ПРЕИНАЧАВА СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 9750/23 од

20.12.2023. године, тако што се обавезује тужена Република Србија — Министарство унутрашњих послова да тужиоцу АА на име трошкова парничног поступка, исплати износ од 56.530,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до коначне исплате, а све у року од 15 дана од дана пријема ове пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена Република Србија—Министарство унутрашњих послова да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 52.030,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

Образложење

Изреком побијане пресуде, у ставу првом, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд солидарно обавезе тужену Републику Србију — Министарство унутрашњих послова и тужену ББ из ... да му на име накнаде нематеријалне штете због повреде части и угледа исплате износ од 300.000,00 динара, а због претрпљеног страха износ од 150.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења, па до коначне исплате. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд солидарно обавезе тужене да му на име накнаде материјалне штете исплате износ од 135.750,00 динара, са законском затезном каматом од дана подношења тужбе, па до коначне исплате. Ставом трећим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд солидарно обавезе тужене да о свом трошку објаве ову пресуду у штампаном издању дневног листа „ПОЛИТИКА”, интегрално, уз анонимизацију адресе становања странака и ЈМБГ, односно уз поштовање одредаба Закона о заштити података о личности, без икаквог коментара и без одлагања, а најкасније у другом наредном броју односно наредног дана од дана правоснажности пресуде, под претњом последица пропуштања. Ставом четвртим изреке обавезан је тужилац да туженој Републици Србији — Министарству унутрашњих послова на име накнаде трошкове парничног поступка исплати износ од 31.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријама писаног отправка пресуде.

Против наведене пресуде, тужилац је благовремено изјавио жалбу побијајући пресуду у целости, из свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде, сходно овлашћењима из члана 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр.72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је оценио да је жалба тужиоца у односу на тужену ББ неоснована, док је у односу на тужену Републику Србију делимично основана.

У проведеном поступку првостепени суд није починио битне повреде

одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које овај суд као другостепени суд пази по службеној дужности, нити друге повреде поступка које би биле битне.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је пресудом Прекршајног суда у Пожаревцу - Одељење у Голупцу 9 Пр.бр. 1960/22 од 29.7.2022. године, оглашен кривим за прекршај из чл. 330 ст. 1 тачка 1 Закона о безбедности саобраћаја на путевима и осуђен на плаћање новчане казне у износу од 60.000 динара, као и 4.000,00 динара на име паушалног износа трошкова поступка. Из образложења пресуде произлази да је тужилац негирао извршење прекршаја који му је стављено на терет, те да је у доказном поступку, у својству сведока, саслушан полицијски службеник ВВ, који је у битном сведочио о заустављању возла марке "Ауди А4", у којем је на месту возача био један младић, а на месту сувозача релативно млађа женска особа. Тај младић није имао личну карту, ни возачку дозволу, првобитно је дао податке, за које је преко радио везе утврђено да не постоји лице са тим подацима. Након тога им је то лице дало податке, путем којих су установили да се ради о АА, овде тужиоцу. Готово идентично су сведочили и полицијски службеници ГГ, ДД и ЋЋ који су и пред прекршајним судом потврдили да лице из наведеног возила одговара лицу које је било окривљени у прекршајном поступку, овде тужилац. Из исказа сведока ББ, овде друготужене, али и полицијских службеника, утврђено је да је она женска особа која је била на месту сувозача, с тим што је она у свом исказу пред прекршајним судом негирала да је лице које је управљало возилом овде тужилац. Полицијски службеници и сведок ББ су идентично сведочили и у другом прекршајном поступку, окончаном доношењем пресуде Прекршајног суда у Пожаревцу - Одељење у Голупцу 9 Пр.бр. 1990/22 од 29.7.2022. године, којом је овде тужилац оглашен кривим за прекршај из чл. 30. ст. 1 тачка 2 Закона о личној карти, и осуђен на плаћање новчане казне у износу од 5.000 динара, као и 4.000,00 динара на име паушалног износа трошкова поступка. Суд исказу ББ, датом у оба прекршајна поступка није поклатио веру, ценећи да је дат са циљем да АА, овде тужилац, избегне прекршајну одговорност, а исказима полицијских службеника је поклатио веру. Тужилац је, преко браниоца, Вишем јавном тужилаштву у Краљеву - Посебном одељењу за спречавање корупције поднео кривичну пријаву, док је Служби унутрашње контроле МУП-а РС поднео притужбу на поступање полицијских службеника, који су дали неистинит исказ у предметима Прекршајног суда у Пожаревцу - Одељење Голубац 9 Пр.бр. 1960/22 и 9 Пр.бр. 1990/22, па је након спроведеног поступка унутрашње контроле МУП-а ова служба ОЈТ Велико Градиште поднела кривичну пријаву против тужене ББ због извршења кривичног дела давање лажног исказа из чл. 335. ст.1. КЗ-а. Решењем ОЈТ Велико Градиште Кт.бр. 165/23, Кео 2/23 од 4.4.2023. године, због примене института одложеног кривичног гоњења, одбачена је кривична пријава против тужене ББ, јер је иста испунила наложену обавезу и уплатила износ од 50.000,00 динара. Решењима Прекршајног суда у Пожаревцу - Одељење у Голупцу 9 Пр.бр. 1960/22 и Пр.бр. 1990/22 од 22.05.2023. године, уважен је захтев окривљеног, овде тужиоца, и дозвољено је

понављање поступка у наведеним прекршајним предметима, а оба поновљена поступка окончана су пресудама Пр.бр. 3322/23 од 5.6.2023. године и Пр.бр. 3321/23 од 5.6.2023. године, којима је окривљени, овде тужилац, ослобођен одговорности за прекршаје који су му сављени на терет и за које је раније оглашен одговорним, а из образложења наведених одлука произлази да је вештачењем и читањем листинга одлазних и долазних позива, као и исказом сведока ББ, датом у предмету пред ОЈТ у Великом Градишту, утврђено да лице затечено у возилу није овде тужилац, већ друго лице, чији је идентитет ББ прикрила, у настојању да то лице избегне прекршајну одговорност, а исказима полицијских службеника није поклатио веру.

Ценећи приговор пасивне легитимације, истакнут од стране тужене Р. Србије, првостепени суд је оценио да је исти неоснован, имајући у виду утврђено чињенично стање, као и да је одредбом члана 170 став 1 Закона облигационим односима прописано да за штету коју запослени у раду или у вези с радом проузрокује трећем лицу одговара предузеће у коме је запослени радио у тренутку проузроковања штете, осим ако докаже да је запослени у датим околности поступао онако како је требало.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, а применом одредби члана 154 став 1, члана 155, члана 170 став 1 и члана 200 Закона о облигационим односима, првостепени суд је оценио да је тужбени захтев тужиоца неоснован. По становишту првостепеног суда радње које су довеле до тога да тужилац неосновано буде оглашен одговорним за два прекршаја, један због тога што није имао да на увид да покаже личну карту, а други због управљања возилом без возачке дозволе, не представљају радње објективно подобне да повредe нечију част и углед, јер саме по себи, нису друштвено опасне радње, нити су у супротности са фундаменталним моралним принципима друштва. Неосновано оглашавање тужиоца одговорним за предметне прекршаје по мишљењу првостепеног суда није објективно подобно да му повреди част и углед, јер између радњи тужених и наведене последице нема узрочно-последичне везе. Када је реч о претрпљеном страху, првостепени суд налази да између неоснованог оглашавања тужиоца одговорним за два предметна прекршаја и страха који је тужилац претрпео, чак и да га је заиста претрпео, нема узрочно — последичне везе, јер да би постојала узрочно — последична веза између радње и последице, неопходно је да радња буде уопште подесна да изазове штетну последицу. По теорији адекватне узрочности, којој је првостепени суд у потпуности привржен, адекватна узрочна веза постоји само ако је узрок штете, према уобичајеном току ствари и према искуству живота, био подесан да изазове насталу последицу, јер поступање тужених, односно њихове радње које су резултирале неоснованим оглашавањем тужиоца одговорним за предметне прекршаје, једноставно, по редовном току ствари, нису адекватне да створе било какав страх. Ако је до тог страха заиста дошло, он је последица специфичних и потпуно неочекиваних околности, које су искључиво везане за личност тужиоца и његово психичко здравље и стање, па се те последице не могу стављати на

терет туженима.

Одлучујући о тужбеном захтеву за накнаду материјалне штете, ма која се тиче трошкова које је тужилац имао на име ангажовања пуномоћника из редова адвоката за састав уставне жалбе, подношењем кривичне пријаве у име тужиоца, као и иницирањем поступка пред МУП-ом ради вршења унутрашње контроле, првостепени суд је закључио да је исти неоснован, полазећи од одредбе члана 6 став 2 Закона о уставном суду, којом је прописано да учесници у поступку пред Уставним судом носе своје трошкове, ако Уставни суд не одреди друкчије. По становишту првостепеног суда једино пред овим органом може тражити накнада трошкова поступка, односно да се захтев за накнадом трошкова пред Уставним судом не може тражити у парничном поступку, као вид материјалне штете. Наведено се једнако односи и на трошкове састава кривичне пријаве, које је тужилац, као оштећени, могао да тражи од јавног тужилаштва. Напослетку, тужилац је подношењем притужбе иницирао управни поступак, те је трошкове састава притужбе могао да захтева у том управном поступку, коришћењем свих правних средстава, укључујући и институт ћутања управе, уколико о његовом захтеву не би било одлучено у законом прописаном року. Стога првостепени суд налази да трошкови настали у одређеним правним поступцима могу се захтевати у тим поступцима, односно да ти трошкови не могу представљати материјалу штету, те се не могу захтевати у парничном поступку.

Одлука о трошковима поступка донета је применом одредби члана 150, 153 став 1, 154, 162 и 163 ЗПП.

Ценећи наводе жалбе тужиоца, Апелациони суд у Београду налази да је првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку у потврђујућем делу јасне и довољне разлоге које у свему као правилне прихвата и овај суд.

Наиме, првостепени суд је правилном применом материјалног права закључио да је тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете у односу на обе тужене неоснован. У конкретном случају, тужилац је поднео тужбу због накнаде нематеријалне штете у виду претрпљених душевних болова због повреде части и угледа, као и претрпљеног страха, изазваних неоправданом осудом тужиоца за два прекршаја, услед давања неистиних исказа од стране полицијских службеника и друготужене у прекршајном поступку на штету тужиоца. Углед и част као лична својства јесу вредности које се штите на више начина, све у зависности од околности случаја под којима су повређени. Част као скуп човекових врлина представља субјективну категорију, која подразумева мишљење које појединац има о себи, док је углед мишљење које има ужа или шира средина о једној личности, а што представља објективну категорију. Осећање части се изражава поносом, те је повреда части увек кад се то осећање омаловажи од стране друге особе или било код друштвеног чиниоца, те изазове

код оштећеног скуп непријатних осећања, као и друге последице које мењају социолошки статус оштећеног.

Вођење прекршајних поступка, као и доношење осуђујућих пресуда, могло је да на извештан начин код тужиоца створи осећај нелагоде, непријатности, разочарења, али никако се не може говорити о постојању нематеријалне штете на страни тужиоца само због чињенице да је тужилац осуђен правоснажним прекршајним пресудама због давања лажног исказа на штету тужиоца. Наиме, елементи који формирају одговорност неког лица за причињену штету садржани су у одредбама чл. 155 и 158 Закона о облигационим односима. То су постојање штете на страни оштећеног, недопуштена – противправна радња или пропуштање на страни штетника и узрочно - последична веза између противправне радње или пропуштања и настале штете. У конкретном случају, радње које су довеле до тога да тужилац неосновано буде оглашен одговорним за два прекршаја, а имајући у виду о којим прекршајима се ради, односно њихову природу, не представљају радње објективно подобне да повреду нечију част и углед, нити изазову страх, па између радњи тужених и настанка нематеријалне штете за коју тужилац тврди да је претрпео нема узрочно последичне везе, а како то правилно закључује првостепени суд. Стога су неосновани наводи тужиоца којима се оспорава чињенично правни закључак првостепеног суда у овом делу.

Неосновани су наводи тужиоца да је због донетих пресуда стављен на струб срама у дужем временском периоду, имајући у виду природу ових прекршаја, као и да је окружење тужиоца једино од стране тужиоца могло бити упознато са саджином донетих пресуда.

Неосновано се жалбом тужиоца оспорава утврђено чињенично стање указивањем да првостепени суд није саслушао тужиоца, да није прибавио списе ОЈТ Велико градиште Кт бр.50/23 и Кт бр.165/23, да је одбио да изведе вештачење посредством вештака неуропсихијатра и да прибави здравствени картон тужиоца. Наиме, одредбом члана 228 Закона о парничном поступку, прописано је да је странка дужна да изнесе чињенице и предложи доказе на којима заснива свој захтев или којима оспорава наводе и доказе противника. Из цитиране законске одредбе произлази да странке саме бирају између законом прописаних доказних средстава којим доказним средствима ће доказати своје тврдње, а првостепени суд је у складу са овлашћењем из члана 229 став 2 Закона о парничном поступку одлучује које ће доказе извести ради утврђења битних чињеница, те је исти на основу спроведеног доказног поступка и правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања донео побијану одлуку у потврђујућем делу. Извођење доказа саслушањем парничне странке не представља обавезно доказно средство од чијег извођења би зависио успех тужиоца у спору. У погледу осталих доказних предлога, првостепени суд је у складу са овлашћењем из члана 315 став 2 Закона о парничном поступку, одбио доказне предлоге које не сматра важним за одлуку.

Неосновано се жалбом тужиоца указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 7 Закона о парничном поступку, односно да тужиоцу није омогућено да расправља јер тужиоца није саслушао у својству странке. Наиме, првостепени суд је одбио да саслуша тужиоца, јер у складу са одредбом члана 85 став 6 Закона о парничном поступку странка коју заступа пуномоћник може увек да приступи у суд и даје изјаве поред свог пуномоћника и да сам предузима радње, због чега тужиоцу није онемогућено да расправља пред судом.

Неосновано се жалбом тужиоца указује да је првостепени суд имао услове да донесе пресуду због пропуштања у односу на тужену ББ која није дала одговор на жалбу. Ово имајући у виду да у овом случају нису били испуњени услови за доношење пресуде због пропуштања прописани одредбом члана 350 став 1 ЗПП, будући да основаност тужбеног захтева није произлазила из чињеница наведених у тужби. Наиме, да би се могла донети пресуда због пропуштања тужба мора да садржи потпуно изложено чињенично стање у погледу сваке чињенице која је релевантна за правилну примену материјалног права, одређени захтев у погледу главне ствари и споредних тражења, као и доказне предлоге којима се поткрепљују те чињенице. С тим у вези сама чињеница да друготужена није доставила благовремено одговор на тужбу свакако није довољна за доношење пресуде на основу пропуштања. Поред наведеног, и по мишљењу овог суда као другостепеног између радњи тужене ББ, која је прикрила прави идентитет лица које је управљало њеним возилом и настале штете, коју тужилац тврди да је претрпео, нема узрочно последичне везе, па је правилно првостепени суд закључио да је тужбени захтев у односу на друготужену неоснован у целости.

Правилно је првостепени суд одбио тужбен захтев тужиоца којим је тражио да се солидарно обавезу тужени да о свом трошку објаве пресуду у штампаном издању дневног листа „Политика“, имајући у виду да је тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете оцењен као неоснован, па самим тим нема места ни примени одредбе члана 199 ЗОО.

Како се ни осталим жалбеним наводима тужиоца не доводи у сумњу правилност и законитост ожалбене пресуде у ставу првом, делу става другог изреке у односу на друготужену и става трећег изреке, то је овај суд у смислу одредбе члана 390 Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, основано се жалбом тужиоца указује да одлука о тужбеном захтеву за накнаду материјалне штете у односу на првотужену није заснована на правилној примени материјалног права.

Наиме, полазећи од стања у списима предмета, те чињенице да је

тузилац правоснажним пресудама Прекршајног суда оглашен кривим за два прекршаја, услед давања лажног исказа од стране полицијских службеника и њихове грубе непажње приликом вршења увиђаја, што је касније иницирало да је тузилац ради заштите својих права, преко пуномоћника-адвоката, изјавио уставну жалбу пред Уставним судом РС, о којој још није одлучено, да је код Вишег јавног тужилаштва у Краљеву-Посебног одељења за спречавање корупције, поднео кривичну пријаву против полицијских службеника и овде друготужене, а да је код Службе унутрашње контроле МУП-а поднео притужбу на поступање полицијских службеника, те да је тузилац на име извршених адвокатских услуга платио укупно 135.750,00 динара, који трошкови су обрачунати у складу са Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката (“Службени лист РС”, бр.121/2012, 99/2020, 37/2021), а за који износ је умањена имовина тужиоца, чиме је за тужиоца настала штета, то је првотужена у обавези да тужиоцу накнади ову материјалну штету у смислу одредбе члана 154 и 172 Закона о облигационим односима. На досуђени износ ове накнаде суд је тужиоцу досудио и законску затезну камату у смислу одредбе члана 277. Закона о облигационим односима и то од дана подношења тужбе, па до исплате.

Из наведених разлога, применом одредбе члана 394. тачка 4. Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу другом изреке ове пресуде.

Имајући у виду да је одлука о главној ствари делимично преиначена, Апелациони суд је оценио да је такво преиначење утицало и на одлуку о трошковима првостепеног поступка будући да је тузилац делимично успео у спору. Тужиоцу за вођење ове парнице, према успеху у спору, а применом члана 153, 154, 163 и 165 став 2 Закона о парничном поступку, припада накнада трошкова првостепеног поступка за предузете парничне радње од стране пуномоћника из реда адвоката и то за састав тужбе у износу од 13.500,00 динара, за приступ пуномоћника на једно одржано рочиште у износу од 18.000,00 динара, увећани за трошкове таксе на тужбу и првостепену одлуку у износу од по 12.515,00, што све укупно износи 56.530,00 динара, одмерено према важећој Адвокатској тарифи и Таксној тарифи. Тужиоцу на досуђене трошкове поступка припада законска затезна камата почев од дана извршности у смислу одредбе члана 277 и 324 ЗОО.

С обзиром на наведено, применом одредбе члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу трећем изреке ове одлуке.

Како је тузилац успео у поступку по жалби, то истом припадају и трошкови другостепеног поступка и то трошкови за састав жалбе у износу од 27.000,00 динара и трошкови судске таксе на жалбу и другостепену одлуку у износу од по 12.515,00 динара, укупно у износу од 52.030,00 динара, па је применом одредбе 165 став 2 ЗПП (“Службени гласник РС”, бр.72/11 са каснијим изменама и допунама), одлучено као у ставу четвртном изреке.

Председник већа – судија

Светлана Павић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић